

hunc Virg. libera patriam Pach.
ex Bibliotheca Conch. Collegii m^o. Iam. dicit Auct^o sig. in s. qd^o
EN TIBI CANDIDE LECTOR. Vico in princip. f.

P. VIRGILII MARONIS

AENEIS ACCVRATISSIME CASTIGATA

CVM COMMENTARIIS ACERRIMI

IVDICI^I VI RORVM,

Seruij, Donati, atq; Ascensij, Donati inquam ad suam integritatem, cum antea lacer mancusq; esset, ut nunq; aliâs, restituti, in qua re hoc unum dixisse uelim, nos, primi libri commentaria in fronte excusisse, nam nondum Neapolî ad nos comportata fuerant quum nostra hæc excudere incooperamus. His accesserunt acutissimè adnotaciones, Christophori Landini, Augustini Dathi & Philippi Beroaldi, castigationesq; & uarietates uirgilianæ lectionis, per Ioannem Pierium Valerianum olim excerptæ.

Omnia diligentissime sunt excusa, restitutis locis suis græcis omnibus dictionibus, que antea librariorum incuria adeo perturbate excusæ fuerat, ut nulus inde posset uerus elici sensus, eme & fruere bonis auibus.

VENETIIS M. D. XXXVII.
MENSE JANVARIO.

IN ÆNEIDA ARGUMENTA:

Aura. *stylas duxit perhibet, q̄ res vel musicæ peritie, vel poetie disci-
plining potestatem, vñmij demonstrat. Reclit igitur Virg. quād qdā
Latiniū Hoeretus carmen se modulatum dicit, quod est, verbi-
bus cecinisse. *F. Aris.*) Sunt terra quād percipiendas fruges exco-
litas. Terra igitur (v. M. Cato in primis, & Cicero telles sunt)
nonq̄ fine vñra reddit, quod accepit, sed plorūq̄ maiore cum
scenore, videlicet, si ager ipse diligenter fuerit excultus, interdum
vero minore, quād fuerit à colonis negligens. Parent igitur, atque
obtēperit artia colono, quād multo plus afferunt agri, q̄ accipere
runt, sed tū parent auctio colono, q̄ā mensuram longe cumulatis,
sumā redditum, magnamq; atq; audiſſimā agriculturā ipsius cupiditi-
tē explent. Itaq; Virg. de coledis agris dicit, se rūſmodi artem,
atq; p̄cepta tradidisse: qnq; si colonus seruet, quālibet audius sit,
facillime erit sui voti cupos, ac laudē Georgico carmine: Multas
quiſ cogeret in horreum fruges. *F. Quāuis.* Non q̄j̄p̄ in hoc loco: sed
quālibet significat, sicut & qualibet. Posset & quāuis exponi pro
quamquam, sed id præter eruditissimos nemo proficis intelligat,
pulcherrimāq; est ea loquendi figura. *F. Horrentia Martis arma.*)*

Erudite

Erudite Virgi, bellum his verbis expressit, cui veteres Martē pra-
esse testantur. Nam quemadmodum Mars ipse ferus existimat, ut
ita & quibus præcessit, opera horrentia sunt, quae utiq; bellicā pura-
mus. Quare & M. Cato & de repub. lib. quād celestes orbēs,
globosq; describit; Martem his verbis commemorat: Tunc turbulus
horribilis q̄r terris, Quem Martium dicitis. Noller igitur oratione
Martē horribilem: sapientē vates Horrentia arma martis, non ab
furde posuit. *F. Martem.*) Ferunt inter septem illa errantia dyders,
textum orbē, globumq; esse fortitum, & bienni curriculo. Zodia
cum circum petrante: plurimum autem obesse, nisi eius infelito
rem vīni, Louis, ac Venēs, (qui salutares plantae sunt) committit,
ac vicinitate, modetem, Stella est (vt Astrologi tradunt) q̄
plurimum habet caliditatis, ac fuscitatis, atq; ob eam tē, prehēns,
contentioſibusq; dicitur p̄geſſe. Nam vñr q; tum calor, tum ēt
fūcitas, magnas ad inflammāndos hominū animos vīna habe-
re, physicas rationib; declaratur.

¶ Finis Praefationum.

IN LIB. PRIMVM ÆNET. COM/ MENTARIA SERVII.

Roma.) Multis variis dilectis sunt cur ab armis. Virgi-
lius cooperit; omnes tamen in hanc sententiam ire
manifestum est, cum cum confest aliunde sum-
ples principi, licet in premissa eius vita mon-
stratum est. Per arma aut bellum significat, & est
tropus Metonymia. Nam arma quibus in bello
vitius, pro bello posuit. Sic
toga qua in pace vitius, pro
pace ponitur. Cicerio, Cedat
arma togæ. i. bellum paci. F Ar-
ma virumq.) Figura visitata
est, ut non eo ordine egip-
tianus, quo proponimus.
Neprius de erroribus Aeneas
dixit: post debello. Hac autem
gura etiam in prosa vitetur.
Sic Cicerio in Verinis. Nisi sine
villo sumptu nostro copiis, tu
nicias, frumentoq; suppedita-
to, maximos exercitus nos
veliuit, aluit, armavit. F Vi-
tium.) Non dicit quiescere cir-
culantibus ostendit Aeneam.
F Cano.) Polyphemus sermo e.
Tria enim significat. Aliquando laudato. vt, Regemq; canes-
bant. Aliquando distinx. vt,
Ipsa caras oro. Aliquando can-
to vt in hoc loco. Nam ppri-
canto significat, quia cantada
sunt carmina. F Troiae.) Troia
regio est Afiae, Ilium cinctus
est Afiae. Plenius tamen vifur-
pant poetae, & pro civitate vel
regione, vel pequiniam pov-
nent. Juvenalis. Et flammis
Afiam ferreis cadet. F Qui
primus.) Querunt multi cur
Aeneam primum ad Italiam venisse dixerit, cum paulo post di-
xerit Antenorē ante aduentum Aeneae fundasse ciuitatem. Con-
stat quidē, sed habita temporum ratione peritissime dixit Virgi-
lius. Namq; illo tempore quo Aeneas ad Italiam venit, finis erat
Italia: vñq; ad Rubiconem fluuisse. Cumus rei meminit Lucanus,
Et Gallicae cunctus Limes ab Antoniis disseminat sua colonis.
Vnde apparet Antenorē non ad Italiam venisse, sed ad Galliam
Cisalpinam, in qua Venetia est. Pollea vero promotis vñq; ad Al-
pes Italia: finibus, nouitas creauit errorē. Pteriq; tamē que-
sitionem hanc volent ex sequibus scilicet, vt videatur ob hoc ad-
didisse Virgilium ad Lauina litora, ne significaret Antenorē. Me-
llor tamen est superior expofitio. F Italia.) Ars quidē hoc exi-
git, vt nominibus prouinciarum prepositionem addamus, cuius-
tarnen nundū. Tamen plerunq; peruerso ordine lectionem est. Nam
ecce hoc loco detrahit prouincie prepositionem, dicens, Italia
venit. Tullius in Verinis, Ea die Verres ad Messinam venit, pro
Mezzanam venit. Sane sciendū est vñq; par ab authoribus vt vel
addant, vel detrahant prepositiones. Namq; ait Virgilus, Sylvis
te Tyrrhene feras. Pro in sylius. Vt ergo illi loco detrahit pre-
positionem, sic hic prouincie: & est figura. Italia autē pars Eu-
rope est. Italus enim rex Sicularum profechas de Sicilia, venit
ad loca que sunt iuxta Tyberim, & ex nomine suo appellavit
Italiā. Ibi autē habitasse Siculos vñ est Laurolaunium, mani-
festum est: sicut ipse alio loco dicit, Siculi veteres q; Sicani. Item,
Et gentes venere Sicanae Sæpius. Faro profugus.) Fatus ad
vtrinq; pertinet, & q; fugit, & q; ibid ad Italiam venit. Et bene
addidit fato, ne videatur aut causa criminis patriam deseruisse,
aut noui impensi cupiditate. Profugus, autē proprie dicitur qui
procul à sedibus suis vagatur, quasi porto fugatus. Multi tamē
ita definient, vt profugos eos dicant q; exclusi necessitate de suis
sedibus, adhuc vagantur: & simulac inuenient sedes, non dicantur
profugii, sed exiles. Sed vtrinq; salutem est. Nam & Profugus
leitus est, q; iam sedes locauit. vt in Lucano, Profugi que à ge-
te vetula Gallorum. Celte miscentes nomen Iberis. Et exilii qui
adhuc vagatur. Vt in Sallustio, Qui nullo certo exilio vagabant,
deo exilium est ipsa vagatio. F Lauinaq; venit litora.) Hac cui-
tas tria

tas tria habuit nomina. Nam primum Latinum dicitur Lau-
no fratre latini. Postea Laurentum à latro inuicto à Latino dum
adepto imperio post fratris mortem ciuitatem augeret. Postea
Latinum à Lauzia uxore Aeneae. Ergo Lauzia legendū est, non
Lauzia, quia post aduentum Aeneae Lauzium nomen aerepit.
Ego autem Latinum debet dicere, sicut dicit: aut Laurentia quia
uis quidam superfluo esse Proleplum velint. F Litora.) Laurolauni-
um conflat. viij. milibus à mari remotum. Nec nos debet falle
re quia dixit Lauzium litora. Lis-
tus enim dicitur terra quæq;
marci vicina: sicut ipse Virgi-
lius in quarto, Cuius litora aran-
dum, cum per naturam litus
arari non possit. Ergo scire des-
bemus litus posse terrā dici.
F Multum ille.) Colatio est,
& ille hoc loco abundat. Est
enim interposita particula ppter
metri necessitate: nam si
detrahias ille, stat sensus. Qui
primum enim ad omnia pos-
sumus trahere. Sic alio loco,
Nunc dextra ingeminis leitus,
nunc ille sinistra. Est autē Are-
chafismos. F Et terris iactur.)
Fatigatis est enim apud Thera-
cliam mundro illo quo de tu-
mulo Polydori sanguis emas-
nault: apud Cretam pestilen-
tia: apud Strophadas insulas
Harpis: tempestate vero & in
primo, & in tertio, iactamus
autē in mariis fluctibus, fatiga-
mur in terris, & bene duorum
elementorum tria una ser-
mone complexus est. F Et al-
to.) Modo mari. Altissimam
sciendū estq; & superiorē
& inferiorē altitudinē signifi-
cat. Namq; mēsure nomen est
altitudo. F Vi superum.) Violentia deorum secundum Hornerum
qui dicit à luncani rogaros esse deos in oculis Troianorū: quod
& Virgilius tetigit dicens, Vos quoq; Pergam: iam fas ei par-
cere genti Dñis Deoq; omnes. Latenter autē defendit hac ratione
Trojanot gnoni suo merito eos infsequerantur nomen, sed Iu-
nonis impulsu. F Sacrae.) Cernā iuuando dicta sit Iuno, querunt
multi cur eam dixerit Iunonam: & putant temporale esse epithetum,
quasi spuma circa Troianos: nescientes q; Iunonam dicebant ve-
teres magnam. vt Ennius, Induta fuit sieua boia. Itē Virgilus cū
vñq; pius inducit Aeneam alt. Matris spuma in armis Aeneas,
idest magnus. F Memorem Iunonis ob iram. Conflat multa in
authoribus inueniri per contrarium significantia, pro actiūs pas-
fusa. vt Pictis bellantur Amazones armis, pro bellant. Pro passi-
uis actiua. vt, Populatq; ingentē farris aceruum, pro popularum.
Et hęc varietas vel potius contrarietas inuenitur etiam in alijs
partibus orationis, vt sit aduerbiū pro adverbio, vt est. Hoc tunc
pater ignipotens celo deftēdit ab alto. pro huc. Et in participio,
vt, Et qua vetus Abas, pro vehebatur. Et in nomine: vt, Memo-
rem Iunonis ob iram: non que meminerat, sed quia in memo-
ria erat. De his autem haec tantum quæ lecta sunt ponimus: nam
ad eorum exemplū alia formamus. F Multa quoq; & bello pas-
sus.) Duas coniunctiones separatas naturaliter nemo coniungit,
sed hoc plerunq; à poetis causa metti fit. Ergo hic vna vacat: fu-
cut alio loco. Dixit ipse & prelia voce direxit. F Bello pallus.) Co-
tra Turnum quid gesit. F Dum condet vibrum.) Tres hic sunt
significationes. Aut enim Troiam dicit, quam, vt primum venie
in Italiam fecit Aeneas. de qua sit, Castrorum in morem pinnas
atque aggere cingit. Et alio loco Mercurius. Nocte Troia capit.
Troiam autem dicit quam primum fecit Aeneas, & Lilius in pri-
mo, & Cato in originibus testatur. Dum enim hęc fieret, ab agre-
stibus ob vulneratum regium ceruum mota sunt bella. Aut Lau-
rolaunium. Et significat. F Dum.) donec et tandem enim dimicauit
quandiu tempus facienda ciuitatis veniret, id est donec Turnus
occumberet. Aut Romanum. Et est sensus. Dum modo dum conde-
ret vibrum: aut Troiam, aut Laurolaunium, aut Romanum signi-
ficat. F Inferretos deos Jatio.) Latiū duplex est, vnum à Tybe-
tas tria

P. VIRGILII MARONIS ÆNEIDOS LIBER PRIMVS.

Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena
Carmen, & egressus sylvis, vicina cogi,
(Vt quāvis auido patrēt artū colono)
Gratum opus agricolis. At nunc horūtia Martis,

R M A V I R V M Q V E
cano, Troit qui pri-
mus ab oris
Italiā, fato profugus, La-
uinaq; venit
Litora multum ille & ter-
ris iactatus, & alto
Vi superum, seu memo-
rem Iunonis ob iram.
Multā quoq; & bello pas-
sus, dum cōderet urbē,
Inferretos deos Latio, genius vnde Latinum,
Albaniq; patres, atq; alta moenia Roma.

ASCENSIVS.

Terminus ut extremo Es
fugiente siam.) vñ i fi.
1. Vitaq; cū geritu
fugit indignata sub vmbrae.
¶ Magnanimus stetit.) Quia
victor, quū vici fugā crant.
¶ Reuomentes.) Quasi ex idi-
gnatiō expuentes. ¶ Ceu frō-
dibus ingens Sylua. &c.) Cō-
paratio nō fatis apta, quia rei
inſc̄ibili attribuit. vt fyludo
larem. Verutamen id Maro
quog; nōnūq; facit. Itē mi-
nus apta est cōpositio, Sylua
ingens dolet, lapſi frōdibus,
impulſa boreali tumultu. Nā
aptius diceret, Dolet frōdib;
lapſi Boreali impulſu. ¶ Nec
frenū, nec colla.) Melius nūc,
collare ſit. Nec colla cop; ca-
ptiu, reculāt nūc parti frenū.
ſed id minus generofe de Italia
ca gēte dicitur in alijs mul-
tis, circa decoꝝ dormiat. ¶ Et
venia orare.) orabāt, aut nō
reculant. ¶ Sicut acerba duo.)
Cōparatio Virgiliana. ¶ Non
aliter Rutuli.) Si nō aliter Ru-
tuli, queras quō dictum sit: &
dūp; ex alto reuometes corde
dolorēnam nō retomimuss,
niſi ex fastidio & cōfēpau. vñ
nos congruit, qđ inclita ma-
dunt arma ſequi, & tamē dolo-
rem vomant. Prēterea cōtra
decorum eſt, quod cōſo duce,
libenter alienum iugū ſtant:
licet id forte Latinis cōueniat.
¶ Nō aliter.) Applicat cōpara-
tione taurop; ad Rutulos: ſed
ea Virgilibus, aptius ad duco-
res ipos hūs retulit. ¶ Bellucq;
quietem.) Id rem vero ſimile
facit, quia nulla ſalutis bello pa-
cem te poſſimus omnes dixe-
rat Diances: verutamen, quia
verborum plus qđ virtutis, a
Virgilio habuisse praedicatur.
Dicerem ſato celiſſe, poti; qđ
bello: quia diſtum eſt prius,
Gens alpeſi bello debellanda
tibi eſt Latio. ¶ Tunc Turnum
superauifens.) Verba fere Vir-
giliana ſunt: ſed non tam con-
grue, vt ab illo poſita. ¶ Pato-
ris.) Meli⁹ diceret, tōareris: ſed
plus eſt patereris. Nam ſi
ne pati quidem debuit, multo
minus id facete licuit. Pati au-
tem non debuit, quia debuit,
Iouis moniti p̄ficiendis, ope-
ram p̄fciare. ¶ Daunia pro-
les.) Vituperatio a genere. Nā
Daun⁹ mortal is illi pater ſuit
licet diua Venilia mater. ¶ Di-
ſte Iouem reuereti.) Sic in. 6.
Diſcite iuſtiā moniti, & nō
temnere diuos. ¶ Iuſta facelli-
re.) Hic facere, alibi faclā in-
vt Georgiorum. 4. Nec mo-
ra continuo matris p̄cepta
facelliſſit. Sed impōrtante vide-
tur motuum ad virtutem ad-
hortari, & vt pietatem colat:
Quoniam non eſt in morte q
memor.

M A P H A E I V E G I I L A Y D E N S I S
L I B E R X I I . A E N E I D O S L I
B R I S A D D I T V S .

Vnus ut extremo deuicit?
Marte profudit POE,
Effugientem animam: me
dio qu sub agmine victor
Magnanim? Ille fit Aeneas,
Majorius heros,
Obstupuisse omnes, gemi
tumque dedere Latini,
Et durum ex alto reuomen
tes corde dolorem

Conqusis occidere animis: ceu frondibus ingens
Sylva dolet lapsis, Boreali impulsa tumultu.
Tum tela infigunt terre, & mucronibus harent,
Scutaq; deponunt humeris, & prælia dominant,
Insanumq; horrent optati Martis amorem,
Nec frenum nec colla pati captiuæ recusant,
Et venient orare, & requiem finemq; malorum.
Sicut acerba duo quando in certamina tauri
Concurrunt, largo tristis sanguine pugnam,
Cuiq; suum pecus inclinat, sin cesserit vni
Palma duci, mox quæ victo pecora ante fauebant,
Nunc se se imperio subdunt victoris, & vitro
Quaquâ animum dolor altus habet, parere fatentur.
Non aliter Rutuli, licet ingens moror adhuc sit,
Pectora pulsa metu cæsi ducis, inclita malunt
Arma sequi, & Phrygium Æneam, fodusq; precari
Pacis, & æternam rebus, belloq; quietem.
Tunc Turnum super asilens placido ore profatur
Æneas. [Quæ tanta animo dementia crevit, **ÆNE**,
Ut Teuctros superum monitis, summiq; tonantis
Imperio hue vectos petereris Daunia proles
Italia, & paetis nequidquam expellere tectis?
Disce louem reucri, & iusta facillere diu in,
Magnum etiam capit ira louem; memoresq; malorum
Sollicitat vindicta deos, en ultima ranti
Meta furoris adest, quo contra iura, fidemq;
Iliacam rupto turbasti sedere gentem.
Ecce suprema dies altis exempla sub ænum
Venturum missura, louem ne temnere frustra
Fas sit, & indignos bellorum accendere motus.
Nunc armis laetare tuishcu nobile corpus
Turne iaces: at non tibi erit Lavinia patuo,
Nec dextra tamen Æneæ cecidisse pudebit,
Nunc rutuli hinc austere ducem vestri:arma, virumq;
Largior, atq; omnem defendæ mortis honorem.
Sed quis Pallantis fuerant ingentia baltei
Pondera transmittam Euandro, ut solatia cesso
Haud leuia hoste ferat, Turnoq; exultet adempto.
Vos memores tamen Ausonij, melioribus vti
Discite bellorum auspicijs siego sydera iuro,
Nunquæ acies, nunquæ arua libens in prælia mouit:
Sed vestris actus furis, defendere toto
Optauit, & licuit Troianas robore partes.
[Nec fatus plura Æneas, se lactus ad altos,
Vertebat muros, & Troia tecta petebat,

POB.

memor sit deiz in inferno autem quis confitebitur illi? Sed quod in mortuū dicitur adiuvium pertinet exhortatioēm. ¶ Memoresq; malorum.) Sic in I. Anecd. Virgi. At sperate deos, memores fundi, atq; ne phādi. ¶ Hec nobile corp' Tunc.) Bene in vitro fortū & pio, temperamētū ponit huiusq; & miseratiōe: vi gaudeat: deo rūm cōtemptorem, viciū esse doleat: q; viaci commeruisse scilicet ut vitium damnas, ho minem commendet. ¶ At nō ubi erit Lanīda paruo.) Scili et pretio. Et sunt verba, q;ne Turnus & Cetus loquuntur in conuicione laniarum Teucrorum protulereant. ¶ Nec dextra tamē, &c.) Sic & Camilla p̄tius dixit: vñ & verba & sententia, ex Virgi consumuntur fere. ¶ Sed quae Pallatis.) Pietatis erat. Tunc o, armā relinqueret: sed Taliōis signia demere: et q; alios spauerat, spoliaretur. ¶ Ingens a baltei.) Collisio est: nam & potest versus hypermeter ī, quem non sequatur voca t. ¶ Vt foliata crēo. Haud ierat a hoste ferat.) Vnde ipse in . Vadite & h̄c memores re mādata referte, Quod vitō coror inviasam Pallatē perēt. Dextera causa tua est. Tunc natoq; patrici, Quā de te vides, &c. ¶ Melioribus &c. Dilecte bellorum auspicio.) Hoc est, melius auspicias.) Nam euena rectam, iecū dici nō possunt: licet in i. s. alium sit. Disce puer virtutē me, verūq; labore. Fortus ex alijs. Nāllie aliud verū am Seruīs subaudiēdū do. Potest et accipi auspicio, pro principio: sic ut auspiciari, non inchoabit. Nāqua Romanus, nullā rem ardua non prius fecit auspicio. latum insperante inchoabit: id est accipitius auspicio pro principio, ut in. Et q; capito auspicio, res dūm ipsum facte p̄spereat, plesq; succedebāt: no, auspicio fere, ē opportū, & bona aet hoc est, p̄spere venire. ¶ Ignoscitq; vocat.) Ignauit, sicut ino miles ad laborem, q; nihil recte nauat. I. q; si naib. qbus cōmōde & dōr multa trāsuehūtur, opant. Tracta est in metaphora a naib. sed, vt sit melior sonus adiecta ē simplici ḡ līa: n̄. natus, sed gnauit dī: vñ & Greci, vñ gnivocat. ¶ Et quādūs īhumata roglis.) Sic in principio, i. dictū est, Aeneas q̄jī & soch dare tūs īmādīs Pr̄cipitātē cura, turbataq; sunt re mentis est. Vota deum p̄rō victori soluebat Eoo. &c. ¶ Maius opus.) q; pietas influpos malo r̄ est q̄ i. defūctos. ¶ Hōmores mentitos.) i. sacrificia

natus est, sicut in Virgilio sepe: nisi dicamus deos & deas etiam nutu loqui, id est voluntatem indicare. ¶ Treis pace per annos. Si igitur non nati treis annos: queres quo prius tandem dixerit, quod multi tibi est? Videamus Itali nullum discrimine partes. Id est sine distinctione, toti Latii denominated est nonnulli toti Itali. ¶ Pollicitus. In i. lib. vi diximus. ¶ Olli. Sic in i. lib. vii fabridens hoium fator, atque deop, Oscula libauit nate, debinc talia sunt, &c. ¶ Infellus. i. non fessus, & idefatigatus. ¶ Nostri & sepe quidem. Sic Venus in i. ad Cupidinem, Nota tibi & nos filio doluisse saepe dolore. ¶ Iunone secunda. Id est prospera & fauente: quia dictum est de ea in i. Consilia in melius refert, necumque souebit Romanos res deos, gentemque togatam. Irritatur aut illud Aenei. Dñs eqdē auspiciis reor, & Iunone secunda. ¶ Numius statuimenter. Id est placet: unde in i. Negi, me finia verit. Stat autem placet, & decretū elevit, Stat casus renouare omnis.

¶ Quia ductorem alto Phrygium succedere celo insinui. Hec vera est lectione non aut Alta Phrygium. Numeroque inferre deop. ¶ Constat. i. constans & firma est finia. ¶ Siquid in ipso Mortale est, adiuvante. ¶ Super apoteosis purgando ipsum. ¶ Quinf. Ordinari. Quinque, aut quinque: si alios fuerint propria virtus, habet qui accingant se perenni laude: & super quod exhortent gessis piantibus. propter

Gnata tuos, tandemque malis Iunone secunda Imposui finem: mune stat sententia menti, ¶ Quia ductorem alto Phrygium succedere celo insitui: & firma est numeroque inferre deorum Constat, & id concedo libensta siquid in ipso Mortale est, adiuvante, atque astris ingentibus adde. Quin si alios sua habet virtus, qui laude perenni Accingant se, gessis prestantibus orbem Exhortent, illos rursum super aethera mittant. Assensere omnes superi, nec regia Iuno Abnuit, at magnum Aeneam suadebat ad altum Estem coelum, & voces addebat amicas. ¶ Tum Venus aerias descendit lapsa per auras, POE Laurentumque petit, vicina Numicius vndis Flumineis ubi currit in equora harundine tectus: Tunc corpus nati abluere, & defere sub vndas Quidquid erat mortale, iubet, dehinc latra recentem Felicemque animam secum super aera duxit, Iminisitque Aeneam astris, quem lula proles Indigetem appellant, templisque imponit honores.

M A P H E I V E G I I L A V S
D E N S I S L I B R I
F I N I S .

propter prestatiam gessos cor- bens. & caducosque, qui est habens nari gibore rego nati & rursu in illos super ethera: quod pp̄t et fulsum precipue dicit unus vī sum putabatur sydus: unde est Ecce Dioclei processus Cæsaris astrarum. ¶ Nec regia Iuno Abnuit. & qdā placata. ¶ Vicina Numicius vndis Flumineis. Nā fluminibus angerat. Hinc colligitur saltem sūmū, mentem Maphei, in noſatio dicit. Numicius: sūmū quē, in illo Tibuli, Sacra vndis Numicii, contra diu erit duap vocalū in una, sunt tñquā & Numicius, dici cōtēdant. ¶ Tunc corpus nati abluere. ¶ Subiicit: vñ est illud Tibulli, tam sepe citatū, Illicianus eris, quārum te veneranda Numicii, Vnda deum celo mi serit indigeret. Qui aut fint Dñs indigentes, innuenies per tabulā. Quia vero histrio bēt, ipsius submeritū in Numico, seu Numicio: vñ Dido in. ¶ Sed cadat ante diū, mediaque in humeris harena, ideo singitur illic purgatus. ¶ Templisq. Subaudi, cul, aut cultus: vt sit, Cui impo nit tēplis aut, Cuius templis imponit. Haec autem omnia dicta sunt sūmū fabularienta gentiliū. Nā Mapheus ipse, non ex sua fide cōpositū, sed ut suppletet quod operi Virgiliano defecit, frustra (vt dicimus) putabat. Et haec in hunc decimum tertium: quem hoc non sit Virgilii impressus.

F I N I S .

L A V S D E O .

I N D E X C A R T H A R V M .

¶ aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp gg tt ff tt

* * * Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh II Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz
AAa BBB CCc DDD EEE FFF GGg HHh III KKK LLL MMM NNN OOO PPP
QQq RRr SSs TTt VVV XXX YYy ZZz AAA BBB Ormes sunt quaternū
præter ¶ qui est quinternio & ff gg ss tt BBB * * qui sunt ternū.

V E N E T I I S I N O F F I C I N A L V C E A N T O N I I I V N T E
F L O R E N T I N I A N N O D O M I N I
M. D. X X X V I I . M E N S E
I A N V A R I O .